

Συμπεράσματα του Συνεδρίου Mediterranean Crossroads

Σοφία Αντωνιάδου

Αρχαιολόγος, επιμελήτρια Μουσείου Περιδίου - Αρχαίας Κυπριακής Τέχνης

Το συνέδριο Mediterranean Crossroads, το οποίο οργανώθηκε από το Ίδρυμα Περιδίου, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από τις 10-13 Μαΐου 2005 και αποτελεί τη δεύτερη πράξη του προγράμματος «Crossings: Movements of people and movement of cultures: changes in the Mediterranean from ancient to modern times». Το συντονισμό του προγράμματος έχει το Ίδρυμα Περιδίου (Κύπρος). Εντονότατο το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (Ελλάδα), η Superintendence of Cultural Heritage (Μάλτα), το Istituto per le Tecnologie Applicate ai Beni Culturali-Consiglio Nazionale delle Ricerche (Ιταλία) και το Università d'Amiens (Ελλάδα) είναι οι συνδιοργανωτές. Το πρόγραμμα στηρίζεται από το «Πολιτισμός 2000» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, την Τράπεζα Κύπρου και τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού.

Στο συνέδριο συμμετείχαν πάνω από 45 ερευνητές, αρχαιολόγοι και ιστορικοί από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Αμερική, την Αυστραλία. Οι στόχοι του συνεδρίου ήταν:

- η προώθηση του διαλόγου και της αμοιβαίας γνώσης του πολιτισμού των μεσογειακών λαών,
  - η εδραίωση των διαπολιτισμικών ανταλλαγών μεταξύ ερευνητών που δουλεύουν σε διαφορετικά πεδία του μεσογειακού πολιτισμού,
  - την ενδυνάμωση της από κοινού συμμετοχής και εξέτασης ενός ευρέως φάσματος θεμάτων και ζητημάτων που αφορούν τη μεσογειακή πολιτιστική κληρονομιά.
- Στα επίκεντρο του συνεδρίου βρέθηκαν οι νέες θεωρητικές τάσεις που αφορούν τόσο στη μελέτη και την ερμηνεία της προϊστορίας/ιστορίας της Μεσογείου όσο και της μεσογειακής πολιτιστικής κληρονομιάς. Ειδικότερα, το συνέδριο εξέτασε:
- την επίδραση του μεταμοντέρνου τρόπου σκέψης στην έρευνα της μεσογειακής αρχαιολογίας,
  - τις μετακινήσεις πληθυσμών και τη διακίνηση αγαθών και ιδεών στη Μεσόγειο από την προϊστορική περίοδο και την εποχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας,
  - τις σύγχρονες αναζητήσεις σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς των λαών της Μεσογείου.

Το συνέδριο ξεκίνησε με την ομιλία του κ. Χάρη Τζάλα, Προέδρου του Ελληνικού Ινστιτούτου Προστασίας της Ναυτικής Παράδοσης. Με την ομιλία του «Τα πλοία και η ναυτοσύνη των Ελλήνων», ο Χάρης Τζάλας μας μετέφερε από τις πρώτες πρώιμες προσπάθειες ταξιδιού στη θάλασσα με σχεδίες και μονόξυλα σε μια περιήγηση που φτάνει μέχρι τα μεταβυζαντινά χρόνια. Μαζί με την πραγματική τους οι έλληνες ναυτικοί μεταφέρουν τον πολιτισμό στα πέλαρα της γης. Με λόγια και εικόνες εκτυλίσσεται η άρρηκτη αυτή αλλη-

σίδα της ναυτοσύνης του Έλληνα που εξηγεί γιατί κατέχει σήμερα την πρώτη θέση στην παγκόσμια ναυτιλία.

Το συνέδριο είχε δύο θεματικές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα εξετάστηκαν οι πρώιμες μετακινήσεις λαών στην Ελλάδα, την Κύπρο και την Ανατολική Μεσόγειο κατά τη Νεολιθική, Πρώιμη και Μέση Εποχή του Χαλκού, ενώ στη δεύτερη εξετάστηκαν το εμπόριο, η κοινωνική πολυπλοκότητα και ταυτότητα των κοινωνιών της Ύστερης Εποχής του Χαλκού και των Πρώιμων Ιστορικών Χρόνων στην Ελλάδα, την Κύπρο και την Ιβηρική ηερσόνησο. Η τρίτη ενότητα επικεντρώθηκε στην περιοχή του Αιγαίου και στην αρχαιολογία του τοπίου και την αρχιτεκτονική. Στην τέταρτη ενότητα παρουσιάστηκαν συγκεκριμένα αρχαιολογικά προγράμματα με posters και στην πέμπτη οι ανακωμωδίες εξέτασαν τις σχέσεις μεταξύ των περιοχών της Μεσογείου στη Βυζαντινή και Μεσαιωνική περίοδο. Η τελευταία ενότητα έθεσε ερμηνευτικά και μεθοδολογικά ζητήματα για την έρευνα στη μεσογειακή αρχαιολογία, και στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η θάλασσα ενώνει ή χωρίζει. Τα νησιά της Μεσογείου διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στη διάδοση των πολιτισμών και των ιδεών ανάμεσα στους λαούς της Ανατολικής και Δυτικής Μεσογείου. Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης, Bernard Knapp, ο οποίος ήταν και ο κύριος εισηγητής του συνεδρίου, εξέτασε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιωτικών κοινωνιών της Μεσογείου, της Κρήτης, της Μάλτας, της Κύπρου, της Σικελίας, της Σαρδηνίας και των Κυκλάδων και τους παράγοντες, όπως το εμπόριο και τις συνθήκες ταξιδιού που επηρέασαν τη διαμόρφωση της ταυτότητας των νησιωτών από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Ειδικότερα για την ταυτότητα των Μάλτεζών και για το ρόλο της πολιτιστικής κληρονομιάς στη σημερινή πολιτική πραγματικότητα της Μάλτας μίλησε ο Anthony Pace, Διευθυντής της Διεύθυνσης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Μάλτας. Στην ομιλία του τόνισε ότι όλοι οι λαοί της Μεσογείου έχουν «βαριά» πολιτιστική κληρονομιά και τα νησιά είναι μέρος της καθημερινότητάς τους. Ο τουρισμός έχει κεντρικό ρόλο στην οικονομία των περισσότερων μεσογειακών κρατών και οι αρχαιολογικοί θησαυροί είναι ένα βασικό μέσο προώθησης του τουρισμού. Πόσο όμως επηρεάζουν οι σημερινές οικονομικές πολιτικές των μεσογειακών χωρών την ερμηνεία των αρχαιολογικών καταλοίπων; Και ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η αρχαιολογία και η ιστορία στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής κοινωνίας των 25 χωρών-μελών;

Το συνέδριο κατέληξε σε ένα βασικό συμπέρασμα: ότι μια επαρκής κατανόηση και εκτίμηση του ευρωπαϊκού παρόντος και μέλλοντος μπορούν να υπάρξουν μόνο μέσω του διαλόγου και της έρευνας του παρελθόντος.

Τα πρακτικά του συνεδρίου θα δημοσιευτούν το 2006.

Το χαμόγελο της Αριάδνης

Με εξαιρετικές φωτογραφίες του Ιωάννη Μαργαρίτη και κείμενα των Χρ. Ντούμα, Χρ. Μπαλτογιάννη, Δ. Βενιέρη. Ένα οδοιπορικό στο νησί και την ιστορία της Νάξου, από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα.

Προλογίζονται οι Ιάκωβος Καμπανέλλης, Β. J. Slot, Νίκος Κεφαλληνιάδης, Άννα Λαμπράκη.

Το λεύκωμα συνοδεύει φακέλος με 18 έγχρωμες φωτογραφίες-κάρτες της Νάξου.

Τιμή 15,68€

